

Preferencje w potencjalnych korespondencyjnych wyborach prezydenckich

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W obecnej chwili wciąż nie wiadomo na pewno, czy majowe wybory prezydenckie odbędą się w zakładanym terminie, a jeśli tak – to w jakiej formule. Rządzące ugrupowanie proponuje przeprowadzenie głosowania w formie korespondencyjnej (ale nawet wewnątrz tego obozu rozwiązanie to budzi kontrowersje, jak pokazuje postawa Jarosława Gowina). Pojawiły się także inne propozycje: zmiana konstytucji i przedłużenie kadencji prezydenta o dwa lata, a także wprowadzenie stanu wyjątkowego i przeprowadzenie wyborów po jego zakończeniu.

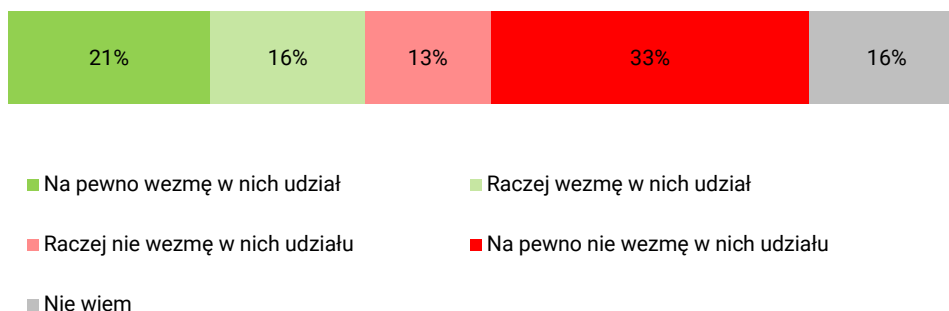
W kwietniowym badaniu, przeprowadzonym metodą CAWI w panelu internetowym¹, pytaliśmy o udział w wyborach i preferencje prezydenckie w wyborach korespondencyjnych. Trzeba pamiętać, że badania internetowe mają swoje ograniczenia metodologiczne. Z internetu korzysta jedynie część polskiego społeczeństwa – wedle badań CBOS z marca 2020 r. blisko 76% ankietowanych korzysta z internetu przynajmniej raz w tygodniu, a pozostali rzadziej lub wcale, zatem wskaźnik ten na pewno nie obejmuje całego społeczeństwa. Obecność respondenta w panelu internetowym zakłada jego zgodę na powtarzalny udział w badaniach (zazwyczaj wynagradzany). Badania przeprowadzane metodą CAWI dają – szybciej i taniej niż badania przeprowadzane metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) – obraz społecznych nastrojów, opinii oraz ich zmian, co jest szczególnie użyteczne w tak ważnym, krytycznym okresie, jak czas epidemii.

DEKLARACJE CHĘCI UDZIAŁU W WYBORACH KORESPONDENCYJNYCH

Mniej więcej jedna piąta respondentów (21%) deklaruje, że na pewno wzięłaby udział w wyborach prezydenckich odbywających się w trybie korespondencyjnym. Kolejne 16% badanych także skłania się do głosowania, ale jest do tego przekonane w mniejszym stopniu („raczej wezmę udział”). Niemal połowa ankietowanych (46%) twierdzi, że nie wzięłaby udziału w wyborach korespondencyjnych.

¹ Badanie przeprowadzono – we współpracy Fundacji CBOS i IQS – drogą elektroniczną (Computer-Assisted Web Interview – CAWI) na reprezentatywnej próbie 1000 respondentów zrekrutowanych (na podstawie określonych cech demograficznych: płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania w określonym województwie i miejscowości odpowiedniej wielkości) do ogólnopolskiego panelu internetowego Opinie.pl, należącego do agencji badawczej IQS. Realizacja badania trwała od 23.04.2020 do 27.04.2020.

RYS. 1. Sejm uchwalił ustawę, zgodnie z którą majowe wybory prezydenckie mają się odbywać wyłącznie metodą głosowania korespondencyjnego. Jeśli wybory te dojdą do skutku, to czy weźmie Pan/Pani w nich udział czy też nie?

Można więc powiedzieć, że tylko relatywnie niewielka część Polaków (37%) deklaruje chęć wzięcia udziału w wyborach w formie uchwalonej przez Sejm. Trzeba zauważyć, że historycznie – przed wyborami przeprowadzanymi w zwykłej sytuacji – wskaźnik ten przyjmował wartości znacznie wyższe².

Chęć udziału w wyborach korespondencyjnych jest w niewielkim stopniu zróżnicowana w zależności od zmiennych społeczno-demograficznych (zob. tabelę aneksową 1). Co jednak istotne, można zauważyć znaczący wpływ światopoglądu badanych: postawy religijnej i orientacji politycznej. Chęć udziału w wyborach w tym trybie deklaruje 65% respondentów o poglądach prawicowych, a jedynie 34% ankietowanych określających swoje poglądy jako centrowe i 24% osób utożsamiających się z lewicą. Ponad połowa badanych o poglądach centrowych lub lewicowych nie zamierza brać udziału w korespondencyjnych wyborach prezydenckich.

TABELA 1

Poglądy polityczne	Sejm uchwalił ustawę, zgodnie z którą majowe wybory prezydenckie mają się odbywać wyłącznie metodą głosowania korespondencyjnego. Jeśli wybory te dojdą do skutku, to czy weźmie Pan/Pani w nich udział czy też nie?		
	Wezmę udział	Nie wezmę udziału	Nie wiem
	w procentach		
Lewica	24	57	19
Centrum	34	53	12
Prawica	65	25	11
Trudno powiedzieć	29	48	23

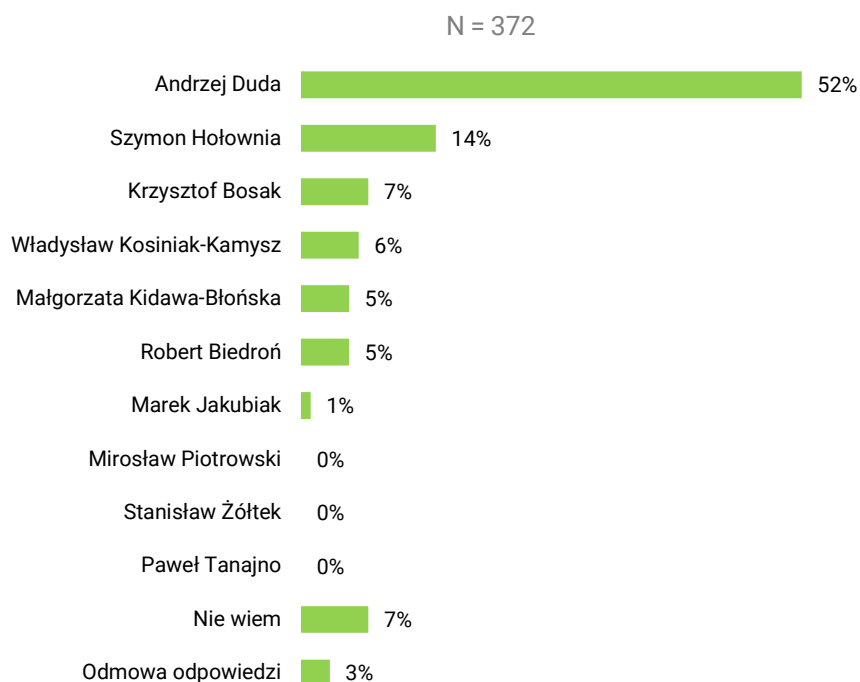
² Zob. komunikat CBOS „Preferencje w wyborach prezydenckich w pierwszej połowie marca”, marzec 2020 (oprac. A Głowacki) i wcześniejsze na ten temat. Porównania trzeba przeprowadzać ostrożnie ze względu na wyjątkową sytuację w trakcie przeprowadzania obecnego badania, a także różnice metodologiczne.

PREFERENCJE W POTENCJALNYCH WYBORACH KORESPONDENCYJNYCH

Badanych deklarujących, że wzięliby udział w wyborach, pytaliśmy, na kogo oddaliby swój głos. Na pierwszym miejscu znalazł się Andrzej Duda – na urzędującego prezydenta zagłosowałoby 52% badanych. Ma on zdecydowaną przewagę nad drugim w kolejności – Szymonem Hołownią, na którego głos chciałoby oddać 14% ankietowanych. Ten bezpartyjny kandydat wyprzedza przedstawicieli głównych ugrupowań opozycyjnych: Krzysztofa Bosaka (7% wskazań), Władysława Kosiniaka-Kamysza (6%), Małgorzatę Kidawę-Błońską (5%) oraz Roberta Biedronia (5%). Pozostali kandydaci zgłoszeni w wyborach wskazywani są sporadycznie.

CBOS

RYS. 2. Na którego z kandydatów zagłasuje Pan/Pani w tych wyborach?

Urzędujący prezydent może liczyć na ponadprzeciętne poparcie wśród starszych badanych (szczególnie tych między 45 a 65 rokiem życia), w odróżnieniu od Szymona Hołowni, który przekonuje głównie młodszych respondentów (zob. tabelę aneksową 2). Andrzeja Dudę popierają także ankietowani częściej uczestniczący w praktykach religijnych oraz deklarujący prawicowe poglądy polityczne, a więc przedstawiciele tych grup, które ponadprzeciętnie często deklarują chęć udziału w wyborach korespondencyjnych.

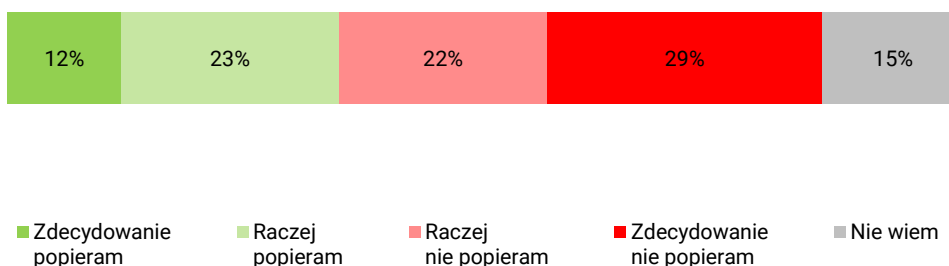
OPINIE DOTYCZĄCE PROPOZYCJI PRZEDŁUŻENIA KADENCJI URZĘDUJĄCEGO PREZYDENTA

Jedną z propozycji konkurencyjnych wobec przeprowadzenia wyborów korespondencyjnych jest zmiana Konstytucji RP, która umożliwiłaby wydłużenie kadencji prezydenta Andrzeja Dudy o dwa lata. Po ich upływie prezydent nie mógłby ubiegać się o reelekcję. Badanych zapytaliśmy, co sądzą o takim rozwiązaniu.

Mniej więcej jedna trzecia respondentów (35%) popiera to rozwiązanie, a połowa (51%) uważa je za złe.

CBOS

RYS. 3. W związku z zagrożeniem epidemicznym pojawiła się propozycja zmiany Konstytucji RP tak, aby wydłużyć kadencję prezydenta Andrzeja Dudy o dwa lata. Po zakończeniu kadencji prezydent nie mógłby ubiegać się o reelekcję. Czy popiera Pan/Pani tę propozycję?

Na półtora tygodnia przed oficjalną datą planowanych wyborów prezydenckich wciąż nie jest pewne, w jakiej formie się odbędą. Jeśli, zgodnie z uchwaloną przez Sejm ustawą, będzie to głosowanie korespondencyjne, chęć udziału w nich deklaruje relatywnie niewielki odsetek badanych – trochę ponad jedna trzecia (37%). Mniej więcej połowa spośród nich oddałaby głos na Andrzeja Dudę.

Opracował

Antoni Głowacki